

GERTRUDA GRALLA

PROFIL NOSA U LUDNOŚCI POLSKIEJ

Niniejsze doniesienie oparte jest na materiale obejmującym 64 745 osób (w tym 33 031 mężczyzn i 31 714 kobiet) zbadanych przez Komisję Antropometrii Polskiej Akademii Nauk w latach 1955 - 1959. Jedną z wielu badanych cech było ukształtowanie profilu nosa. Cechę tę klasyfikowano w pięciu kategoriach: profil wklęsły, prosty, falisty, wypukły i garbaty. W niniejszym opracowaniu pominięte zostały przypadki (nieliczne), w których zastosowano inne określenia kategorii. Używane przez jedną z ekip określenie „profil orli” uznane zostało za odpowiednik kategorii „profil garbaty”.

Całość materiału podzielono, ze względu na wiek, na klasy jednoroczne do 20 roku życia i pięcioletnie w przedziale od 20 do 65 roku życia. Zestawienie liczebności i częstości procentowej poszczególnych kategorii profilu nosa w kolejnych klasach wieku zawierają tabele 1 i 2.

Profil nosa wklęsły. U małych dzieci nosy wklęsłe stanowią najliczniejszą kategorię. W wieku 0 - 2 lat w kategorii tej mieści się ok. 80% przypadków. Prawdopodobnie z nosów o takim profilu w ciągu dalszego rozwoju wykształca się nos falisty. We wczesnym wieku dziecięcym nos wklęsły występuje częściej u dziewczynek niż u chłopców, w starszych grupach wieku dzieci — częściej u chłopców. Od 16 - 17 roku życia i u dorosłych nosy wklęsłe występują częściej u kobiet. Po 20 roku życia udział odsetka nosów wklęsłych spada do ok. 20 - 30%.

Profil nosa prosty. Częstość występowania nosów prostych nie ulega większym wahaniom w poszczególnych grupach wieku. W początkowych 3 latach życia stanowią one około 20% ogółu, w dalszych klasach wieku odsetek ten dochodzi do 25 - 30%. U obu płci prosty profil nosa występuje z podobną częstością, jakkolwiek zaznacza się tendencja do przeważania nosów prostych w okresie dojrzewania u mężczyzn.

Tabela 1. Kategorie profilu nosa u mężczyzn

Wiek (lat)	Liczebność	Wklęsły		Prosty		Falisty		Wypukły		Garbaty	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
0	1825	1419	77,76	309	16,93	22	1,21	74	4,05	1	0,05
1	1879	1403	74,67	368	19,58	37	1,97	60	3,19	11	0,59
2	1369	1037	75,76	272	19,86	29	2,12	24	1,75	7	0,51
3	1623	1219	75,11	331	20,39	50	3,08	19	1,17	4	0,25
4	1685	1161	68,96	440	24,11	72	4,27	6	0,36	5	0,30
5	1753	1182	67,43	437	24,93	117	6,67	11	0,63	6	0,34
6	1429	907	63,47	365	25,54	128	8,96	15	1,05	14	0,98
7	960	524	54,58	261	27,19	148	15,42	24	2,50	3	0,31
8	910	489	53,74	234	25,71	153	16,81	30	3,30	4	0,44
9	857	424	49,47	233	27,19	162	18,90	33	3,86	5	0,58
10	620	277	44,68	163	26,29	150	24,29	21	3,39	9	1,45
11	630	272	43,18	158	25,08	174	27,62	21	3,33	5	0,79
12	559	228	40,79	139	24,87	150	26,83	26	4,65	16	2,86
13	675	264	39,10	191	28,30	191	28,30	13	1,93	16	2,37
14	884	265	31,40	219	25,95	291	34,48	30	3,55	39	4,62
15	884	279	31,56	222	25,11	310	35,08	40	4,52	33	3,73
16	640	145	22,66	141	22,63	275	42,97	32	5,00	47	7,34
17	453	100	22,08	86	18,98	199	43,93	26	5,74	42	9,27
18	540	114	21,11	112	20,74	236	43,71	32	5,93	46	8,51
19	634	145	22,87	141	22,24	203	32,02	49	7,73	96	15,14
20	737	170	23,07	168	22,79	254	34,46	69	9,37	76	10,31
21 - 25	2613	486	18,60	685	26,21	889	34,02	270	10,31	283	10,86
26 - 30	1920	332	17,29	589	30,68	536	27,92	261	13,59	202	10,52
31 - 35	1547	274	17,71	451	29,15	425	27,47	254	16,42	143	9,25
36 - 40	919	169	18,39	250	27,20	267	29,06	147	15,99	86	9,36
41 - 45	1345	254	18,88	361	26,84	405	30,11	203	15,09	122	9,08
46 - 50	1246	238	19,10	298	23,91	387	31,06	207	16,61	116	9,32
51 - 55	1054	153	14,52	275	26,09	295	27,99	199	18,88	132	12,52
56 - 60	548	83	15,15	149	27,19	150	27,37	109	19,89	57	10,40
61 - 65	253	28	11,07	74	29,25	59	23,32	54	21,34	38	15,02

Profil nosa falisty. Opisywana tu kategoria profilu nosa zachowuje się najciekawiej w ciągu swego rozwoju. U małych dzieci nosy faliste stanowią zaledwie kilka procent. Do 5 roku życia następuje powolny, a od 5 do 18 roku życia stosunkowo szybki wzrost częstości. U dorosłych nosy faliste stanowią około jednej trzeciej ogółu. W trzech ostatnich klasach wieku zaznacza się zmniejszenie odsetka falistych nosów. Przymuszczalnie łączy się to ze zmianami powodowanymi starzeniem, którym towarzyszy obniżanie się wierzchołka nosa. Udział nosów falistych u obu płci jest dość podobny, chociaż zaznacza się mała przewaga falistego profilu nosa u kobiet.

Profil nosa wypukły i garbaty. Kategorie nosów wypukłych i garbatych u ludności polskiej są najmniej liczne. Z tabeli 1 i 2 wynika, że nosy wypukłe i garbate wykształcają się w późniejszym wieku dziecięcym. U dzieci udział nosów wypukłych i garbatych wynosi kilka procent, u dorosłych — kilkanaście (dochodzi do 20%, gdy policzyć łącznie wypukłe i garbate). Słaba tendencja zwykła udziału tych kategorii po 50 roku życia ma prawdopodobnie związek z przechodzeniem do nich części nosów falistych. U mężczyzn po 20 roku życia

Tabela 2. Kategorie profilu nosa u kobiet

Wiek	Liczebność	Wklesły		Prosty		Falisty		Wypukły		Garbaty	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
0	1758	1558	82,94	264	15,02	21	1,19	15	0,80	1	0,05
1	1864	1483	79,56	293	15,72	39	2,09	12	2,25	7	0,38
2	1335	1029	77,08	249	18,65	42	3,15	12	0,90	3	0,32
3	1428	999	69,96	326	22,83	92	6,44	10	0,70	1	0,07
4	1595	1124	70,47	335	21,00	122	7,65	7	0,44	7	0,44
5	1635	1033	63,18	393	24,04	185	11,31	16	0,98	8	0,49
6	1518	955	62,91	362	23,85	185	12,19	13	0,85	3	0,20
7	916	528	57,64	228	24,89	143	15,61	11	1,20	6	0,66
8	878	275	52,38	185	24,15	177	20,16	20	2,28	9	1,03
9	847	387	45,69	234	27,63	202	23,85	18	2,13	6	0,71
10	585	214	36,58	163	27,86	177	30,26	20	3,42	11	1,88
11	626	240	38,34	157	25,08	172	27,48	30	4,79	27	4,31
12	608	207	34,05	130	21,38	226	37,17	31	5,10	14	2,30
13	717	242	33,75	157	21,90	255	35,56	36	5,02	27	3,77
14	838	252	30,08	160	19,09	339	40,45	60	7,16	27	3,22
15	826	233	28,20	159	19,25	343	41,53	63	7,63	28	3,39
16	591	143	24,20	114	19,29	263	44,50	59	9,98	12	2,63
17	374	99	26,47	81	21,66	155	41,44	24	6,42	15	4,01
18	605	202	33,39	142	23,47	176	29,09	37	6,12	48	7,93
19	827	253	30,59	237	28,66	250	30,23	32	3,87	55	6,65
20	848	269	31,72	213	25,12	258	30,42	35	4,13	73	8,61
21 - 25	3298	835	25,32	823	24,96	1139	34,53	230	6,97	271	8,22
26 - 30	1726	446	25,84	446	25,84	544	31,50	145	8,41	145	8,41
31 - 35	1395	294	21,08	392	28,10	476	34,12	131	9,39	102	7,31
36 - 40	828	198	23,91	261	31,52	221	26,69	83	10,02	65	7,85
41 - 45	1186	291	24,54	336	28,33	355	29,93	102	8,60	102	8,60
46 - 50	975	234	24,00	257	26,36	329	33,74	75	7,69	80	8,21
51 - 55	700	157	22,43	194	27,72	206	29,43	75	10,71	68	9,71
56 - 60	338	70	20,71	94	27,81	105	31,06	36	10,66	33	9,76
61 - 65	59	20	33,91	13	22,03	13	22,03	7	11,86	6	10,17

zaznacza się wyraźnie wyższa tendencja do wypukłego lub garbatego profilu nosa niż u kobiet.

Podobne do przedstawionych wyżej wyniki dotyczące ukształtowania profilu nosa uzyskała H. Lebioda*.

Za udostępnienie materiałów serdecznie dziękuję panu doc. dr. Stanisławowi Górnemu, przewodniczącemu Komisji Antropometrii PAN.

Zakład Anatomii Opisowej i Topograficznej
 Śląskiej Akademii Medycznej
 ul. K. Marksa 19, 41-808 Zabrze

NOSE PROFILE IN THE POPULATION OF POLAND

by GERTRUDA GRALLA

On the material comprising 64.745 individuals aged 0-65 years representing both sexes collected by the Anthropometric Committee of the Polish Academy of Sciences the author has determined frequencies of nose profile categories by age.

H. Lebioda, *Zmienność z wiekiem w zakresie ukształtowania cech opisowych nosa u mężczyzn*. Mat. i Prace Antr., 1975, Nr 90, s. 79 - 98.